

VALIKKURSUSE AINEKAVA

1. SISEKAITSELINE EELKUTSEÕPE (politsei)

1.1. Üldalused

Õppe alustamise tingimused

Õpet saavad alustada põhiharidusega isikud, kes ei ole karistatud tahtliku kuriteo toimepanemise eest ega oma karistusi ning on Gümnaasiumi õpilasnimekirjas

1.1.1. Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid

Võimaldada õpilastel läbida eelkutsealane koolitus sisejulgeoleku erialadel.

Tõsta sisekaitseliste erialade populaarsust.

Sisekaitselise kutsealase eelkoolituse rakendamise kaudu parandada noorte teadlikkust kutsevalikul ning konkurentsivõimet nii tööturul kui õpingute jätkamisel.

Läbi sisekaitselise eelkoolituse luua lisaväärtust õppeprotsessi gümnaasiumite õppekavadesse.

1.1.2. Õppeaine kirjeldus

Eelkoolituse ülesanded

Kutsealase eelkoolituse õppeprogrammi ülesandeks on anda gümnaasiumi õpilastele ülevaade sisejulgeoleku eri- ja kutsealadest. Õpilased omandavad õppe jooksul kompetentsid, mis on vajalikud abipolitseinikule, abipäästja ja piirivalveametnik I kutsekvalifikatsioonile.

Õpilased omandavad pädevustaseme, mis võimaldab sooritada hiljem asutuses kas abipolitseiniku, abipäästja või piirivalveametnik I kvalifikatsioonieksamit.

1.1.3. Õppetegevus

Kestvus ja maht

Esimesel õppeaastal toimub 3 kursust päästeõpet, teisel õppeaastal 3 kursust politseiõpet ning kolmandal 2 kursust piirivalve- ja vanglaõpet. Kursuste käigus omandatakse lihtsustatult sisejulgeoleku erialade põhitööde peamised oskused

Politseiõppes toimub kolm 35-tunnist kursust. Kokku 105 tundi, millest 84 tunni käigus omandatakse teoreetiline ülevaade politsei ajaloo, struktuurist ja töökorraldusest, toimuvad väljasõidud õppe- ja ametiasutustesse ning 21 tunni vältel toimub praktikalaager Sisekaitseakadeemia õppeasutuses.

1.2. IV kooliaste (gümnaasium)

1.2.1. Kooliastme õpitulemused (õpiväljundid)

Õppeprogrammi läbinu on omandanud järgmised pädevused:

- omab ülevaadet sisejulgeoleku erinevatest teenistustest (ajalugu, areng, struktuur) ja kutsealasest terminoloogiast
- teab vabatahtlike kaasamise võimalusi ning tunneb päästja, piirivalvuri ja politseiniku kutsega seotud siseriiklikke ja rahvusvahelisi õigusakte
- omab ülevaadet avaliku teenistuse olemusest ja ametniku eetikast
- teab inimõiguste aluseid ja oskab suhelda erinevate isikutega ja olla hea teenindaja
- teab esmaabi andmise aluseid ja valdab esmaseid esmaabivõtteid (näit kunstlik hingamine, kannatanu ohutu transportimine, kannatanud veekogul)
- teab eesti Vabariigi põhiseadusest ning abipolitseiniku seadusest tulenevad õigusi ja kohustusi (Oskab näha abipolitseiniku pädevust ja rolli politseitegevuses)

- tunneb abipolitseiniku ametitunnuseid, sotsiaalseid tagatise (oskab kasutada rinnamärki, käesidet)
- oskab ennast kaitsta ning oskab vältida liigse jõu kasutamist, teostada turvakontrolli, peatada sõidukit ning vältida tervisekahjustusi
- oskab kasutada käeraudu, kumminuia, gaasipihustit ning kuulivesti
- oskab kasutada erinevaid raadiosidevahendeid ja eetris suhelda
- teab süütegude liigitamise aluseid, oskab süütegu märgata ning teab erinevate menetlusosaliste õigusi ja kohustusi
- oskab suhelda õigusvastase teo toimepannud ja/või abivajavate alaealistega
- omab ülevaadet keskkonna- ja looduskaitsest
- teab koostöö aluseid pääste ja politseiga ning kiirabiga (vajadusel piirivalvega)
- tunneb riviõppe aluseid ning on suuteline käsklusi täitma
- omab ülevaadet politsei relvadest ja ohutustehnikast
- omab ülevaadet teenistuskooerajuhi tööst
- tunneb turvataktika nõudeid, oskab teostada isiku ja tema asjade läbivaatust
- oskab lugeda tingmärkidega kaarti ja maastikul orienteeruda

1.2.2. Õppesisu, õpitulemused, lõiming, läbivad teemad

Sisu Tundide arv, lektor(id)	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
Inimõigused ja eetika politseitöös (5) Nelly Ruuge, Rauno Klaos	Selgitab inimõiguste mõistet ning annab ülevaate nende arenguloost, nimetab inimõigusi sätestavaid õigusakte, EV PS sätestatud isikute põhiõigusi ja -vabadusi ning kirjeldab politseitöö seoseid nende kaitse ja piiramisega; Kirjeldab erinevaid eetika teooriaid, selgitab kutse-eetika olemust ja arengulugu ning oskab teha eetilisi valikuid kutsetegevuses; Teab sooliste, ealiste ja muude iseärasuste mõju inimkäitumisele ning toob näiteid eelarvamustest ja võõrvihast; Iseloomustab erinevaid äärmusrühmitusi.	Kodaniku-õpetus	
Siseriiklik ja rahvusvaheline koostöö (3) Nelly Ruuge	Tunneb rahvusvahelise politseikoostöö üldaluseid; Tunneb Schengeni konventsioonist tulenevaid kohustusi; Tunneb isikuandmete kaitse rahvusvahelisi põhimõtteid; Teab siseriiklike politseilise koostöö võimalusi erinevate riiklike ja kohaliku omavalitsuse struktuuridega.		
Haldusmenetlus ja politsei järelevalvemenetlus (PPVS) (5) Nelly Ruuge	Teab haldusmenetluse põhimõtteid; Teab järelevalvemenetluse põhimõtteid, eristab ohuastmeid ja liike; Teab järelevalvemenetluse põhimõtteid, eristab järelevalvemenetluse toiminguid süüteo-menetluse toimingutest; Teab järelevalve meetmeid, valib situatsioonikohaselt meetmeid ja		

	põhjustab valikuid; Teab järelevalvemeetme protokollimise nõudeid.		
Sunni rakendamise õiguslikud alused ja taktika ning enesekaitse (5) Nelly Ruuge, Tarmo Kütt, Andrei Luškin, Andrei Kanev	Teab sunni kohaldamise aluseid, valib lähtuvalt olukorrast sobivaid sunnimeetmeid; Tunneb isikute kontrollimisel erinevaid taktikaid; Kasutab vahetut sundi ning kaitseb ennast ja teisi õigusvastase ründe eest.		
Erivahendid ja teenistusrelvad, sidevahendid (5) Nelly Ruuge, Tiit Jõe, Priit Pomerants	Tunneb relvade ja erivahendite käsitlemist reguleerivaid õigusakte, ohutu käitlemise eeskirja ja lasketooria aluseid; Tunneb püstoli tööpõhimõtet ja tehnilisi andmeid ning oskab relva hooldada; Teab relva õiguspärase ja turvalise kasutamise nõudeid; Tunneb politsei sidevahendite võimalusi.	Riigikaitse	
Süüteoennetuse alused (5) Nelly Ruuge	Tunneb kriminaalpreventsiooni põhimõisteid; Tunneb erinevaid süüteoennetuslikke strateegiaid; Oskab kavandada süüteoennetust; Oskab hinnata süüteoennetuse võimalikku efektiivsust; Oskab koostada oma elukoha ohuanalüüsi.		
Kehaline ettevalmistus (9) Nelly Ruuge	Omab head füüsilist treenitust ja sooritab õppeasutuses kehtestatud kehalise ettevalmistuse normatiivid; Teab füüsilise vormi tähtsust professionaalses tegevuses; Oskab ravis liikuda.	Kehaline kasvatus	
Abipolitseiniku tegevuse alused (5) Nelly Ruuge	Teab abipolitseinikuna politsei tegevuses osalemise aluseid.		
Patrullimise põhialused (3) Nelly Ruuge	Teab avaliku korra tagamist ja riikliku järelevalve teostamist reguleerivaid õigusakte, teab välijuhtimise korraldust; Teab politsei järelevalve üld- ja erimeetmeid; Rakendab erinevaid meetodeid isiku tuvastamiseks, tunneb isikut ja eriõigusi tõendavaid dokumente ning tuvastab nende õigsust, teab välismaalaste riigis viibimise õiguslike aluseid; Tunneb ära kuriteole viitavad tunnused ja oskab nende esinemisel tegutseda.		
Liiklusjärelevalve põhialused (5) Nelly Ruuge	Teab liiklusalaseid õigusakte; Teab tehnilisi vahendeid liiklusjärelevalve teostamisel ja asjakohaseid dokumente; Teab liiklusõnnetuste levinumaid põhjusi ja tunneb liiklusõnnetuste ennetamise		

	<p>võimalusi;</p> <p>Teab sõiduki peatamise ja kontrollimise taktikat;</p> <p>Oskab ära tunda LE rikkumisi ja koostada oma elukoha liiklusohu analüüsi.</p>		
<p>Politseioperatsioonid ja kriiside reguleerimine (3)</p> <p>Nelly Ruuge, Alar Karu</p>	<p>Tunneb otsingu- ja päästetööde ja abijõudude kaasamise õiguslikke aluseid ja põhimõtteid;</p> <p>Tunneb sihtsuunitlusega politseiliste tegevuste korraldamise ja läbiviimise põhimõtteid ja taktikaid ning oskab neid rakendada;</p> <p>Tunneb otsingu- ja päästetööde (sh merepääste) läbiviimise taktikaid;</p> <p>Kasutab nõuetekohaselt vajalikke tehnilisi vahendeid;</p> <p>Oskab tegutseda.</p>		
<p>Karistusõiguse üldosa (5)</p> <p>Nelly Ruuge</p>	<p>Tunneb asjaolusid, mis tingivad isiku karistusõiguslikku vastutust või välistavad selle ning oskab analüüsida nende kehtivust erinevates elulistest olukordades;</p> <p>Teab karistuste liike ja karistuse määramise põhimõtteid;</p> <p>Teab mittekaristuslikke mõjutusvahendeid ja nende kohaldamise korda.</p>		
<p>Süüteo koosseisud (5)</p> <p>Nelly Ruuge</p>	<p>Eristab eraõiguslikke normirikkumisi süütegudest;</p> <p>Eristab väärtegu ja kuritegudest.</p>		
<p>Sissejuhatus süüteomenetluse ja tõendamise süüteomenetluses (5)</p> <p>Nelly Ruuge</p>	<p>Teab väärteomenetluse ja kriminaalmenetluse ühiseid põhimõtteid ning milliseid kriminaalmenetluse sätteid kohaldatakse väärteomenetluses;</p> <p>Teab tõendi mõistet ja tõendite liike;</p> <p>Viib läbi erinevaid tõendamistoiminguid ja vormistab tõendusteavet.</p>		
<p>Kriminalistika alused (5)</p> <p>Nelly Ruuge, Genadi Dalke</p>	<p>Teab kriminalistika olemust ja metodoloogiat;</p> <p>Teab kriminalistika tehnika olemust ja seoseid teiste tõendamise viiside ja meetoditega;</p> <p>Omab teadmisi identifitseerimisest, trassoloogias ja kohtufotograafiast;</p> <p>Saab aru sündmuskoha ja asitõendite tõenduslikust tähtsusest;</p> <p>Oskab kaitsta sündmuskohta ja tagada selle ning asitõendite puutumatus;</p> <p>Oskab vaadelda sündmuskohta ja asitõendeid ning vormistada vaatlusdokumente.</p>		
<p>Politseitöö alaealistega (5)</p> <p>Nelly Ruuge</p>	<p>Rakendab noorsoopolitsei töö põhimõtteid;</p> <p>Teab lapse õigusi reguleerivaid õigusakte;</p> <p>Teab korrarikkumise toimepannud lapse mõjutamise võimalusi;</p>		

	Oskab lapsega suhelda ja teab lapse kohtlemise erisusi; Teab ennetustöö aluseid ja koostöövõrgustikke		
Inimeste otsingute korraldamine (6) Nelly Ruuge, Alar Karu	Teab kadunud inimeste otsimise meetodeid; Oskab koostada kadunud isikute profiili; Oskab koostada otsingurühma tegevuse plaani.		

1.2.3. Õpikeskkond

Klassiruum, spordiväljak, praktiliste tegevuste keskkonnad (matisaal, kriminalistikalabor, loodus jne), võimalusel Ida prefektuuri korrakaitsebüroo arestimaja, Viru Maakohtu Jõhvi kohtumaja ning veebipõhine e-õppe keskkond (Moodle).

1.2.4. Hindamine:

Kujundav

Iga teema lõpeb kas teemakohase testi sooritamise, iseseisva töö esitamise või praktilise tegevusega, millede hindamise tulemusel moodustub koondhinnang.

Kokkuvõttev

Õppe lõpetamise tingimused: Õpe lõpeb õppepraktikate eduka soorimisega. Praktika lõpeb arvestusega mis arvestab nii õppeaasta jooksul kui ka praktika käigus õpitut. Eduka soorituse korral väljastab Sisekaitseakadeemia rektor vastava tunnistuse õppe eduka läbimise kohta.

1.2.5. Õppekirjandus ja õppevahendid

Teemakohased kehtivad seadusandlikud aktid <https://www.riigiteataja.ee>

Teemakohased esitlused